

INHOUD

1. Film in de kijker
2. Voor je de film bekijkt
3. Cast
  - A De regisseur
    - a Filmografie en biografie van John Cameron Mitchell
    - b Interview met John Cameron Mitchell
  - B De scenarist-toneelschrijver David Lindsay- Abaire
    - a Interview met David Lindsay- Abaire
    - b Author's Note van David Lindsay- Abaire
  - C Acteurs
4. Personages
  - a Hoofdrollen
  - b Bijrollen
5. De filmaffiche
6. Verhaallijn en titel
7. Dialogen
8. Kijkvaardigheid (Visual Literacy)
9. Thematiek Rouwverwerking
10. Muziek
11. Pers Kritieken / Recensies
12. Opdrachten
13. Nuttige weetjes

1. Film in de kijker

Algemene informatie

Rabbit Hole (2010)

Land van oorsprong: USA

Genre: Drama

Leeftijd: vanaf 14 jaar

Duur: 91 minuten

Releasedatum België: 13 april 2011

Regie: John Cameron Mitchell

Scenario: David Lindsay- Abaire

Gebaseerd op het gelijknamig toneelstuk (2006) van David Lindsay- Abaire

Cameraman: Frank G. DeMarco

Filmmagie 2011

Karel Deburchgrave

Festivalprijzen en nominaties: Oscar en Golden Globe Nominee 2011 for Best Actress (Nicole Kidman)

Distributeur: Benelux Film Distributors

Soundtrack: originele muziek van Anton Sanko

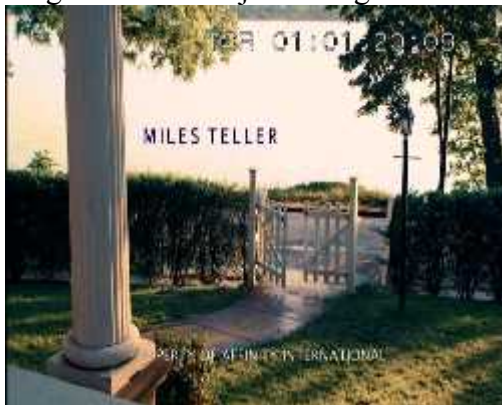
Officiële website: www.rabbiholefilm.com

2. Voor je de film bekijkt

1 Waarover denk je dat de film gaat als je de titel *Rabbit Hole* (konijnenpijp) leest?
Doet die titel je niet denken aan een onlangs verfilmd beroemd boek?

2 Kan je meer informatie afleiden uit de affiche?

3 Zelfs na de eerste 10 minuten van de film weet je nog niet waarover het precies gaat.
Je moet telkens raden, hypothesen maken. Welke hypothesen maak je bij het zien van de volgende 2 stills tijdens de generiek?

3. Cast

A De regisseur

a Filmografie en biografie van John Cameron Mitchell

John Cameron Mitchell (21 april 1963) is een Amerikaanse schrijver, acteur en regisseur. Als regisseur heeft hij drie films op zijn naam staan: *Hedwig and the Angry Inch* (2001), *Shortbus* (2006) en *Rabbit Hole* (2010).

Ondanks het feit dat John Cameron Mitchell geen enorme bekendheid geniet, is hij aardig op weg de meest spraakmakende regisseur in filmland te worden. Een Spielberg in sp ? Welnee. Mitchell is op een andere manier spraakmakend.

Met een staande ovatie van maar liefst tien minuten werd de jonge regisseur op het filmfestival in Cannes editie 2006 geëerd door de verzamelde wereldpers en de crème de la crème uit de filmindustrie En dat is opmerkelijk, want Mitchell maakte furore met een film die bol staat van platte, banale en expliciete seks. De film *Shortbus* was Mitchells antwoord op de Amerikaanse vertrutting van Bush. De stijl van die film viel niet uit de lucht. Eerder kreeg Mitchell het met zijn regiedebuut *Hedwig and the Angry Inch* al aan de stok met de filmkeuring omdat de film op veel fronten veel boekjes te buiten ging.

Met *Shortbus* doet Mitchel dat dik over. Hij opent de film met het orgasme van een aantal van zijn hoofdpersonages. Met zo'n start is de toon natuurlijk al meteen gezet. Van iedereen die dan de revue passeert, is de grootste sfeermaker toch wel die lenige jongen die zichzelf naar een 'oraal hoogtepunt' brengt. Maar de meest bizarre seksscène is toch wel die van drie vrijende jongens. Eén van de jongens zingt luidkeels het Amerikaanse volkslied in de kont van een ander. De buurtbewoners - aan de overkant - kijken hier wel een beetje raar van op. Maar het was Cannes-waardige porno met een moraal en een politieke boodschap. In ieder geval leverde regisseur Mitchell met *Shortbus* vijf jaar na *Hedwig and the Angry Inch* dus zijn tweede spraakmakende rolprent af. Maar zijn zijn films ook goed? De meningen verschillen.

In 1985 kwam Mitchell er openlijk voor uit dat hij homoseksueel was. In een New York Times profiel deed hij dat ook in 1992. Hij is een Radical Faerie, duidelijk te zien in zijn tweede film *Shortbus*. De Radical Faeries, kortweg Faeries genoemd, is een internationale gemeenschap van (voornamelijk) homoseksuele mannen, die zich richt op de (spirituele) consequenties van de eigen seksuele geaardheid en genderidentiteit. Met de naam Radical Faeries worden twee belangrijke uitgangspunten van de Faeries benoemd. Radicaal aan de Faeries is dat er niet alleen gebroken wordt met de moeizame (in)tolerantie binnen de dominante godsdiensten en met de heteroseksuele norm in de maatschappij, maar ook met de eenzijdige focus op seks binnen de homogemeenschap zelf. In plaats hiervan wordt de eigen identiteit centraal gesteld en de zoektocht naar de verwezenlijking hiervan. Door het Engelse scheldwoord voor homo faerie (in het Nederlands nicht) als geuzennaam aan te nemen, wordt ook een homoseksuele norm centraal gesteld. Wat dit betreft zijn er overeenkomsten met de queerbeweging. Een faerie is echter ook vooral een fee, een sprookjesachtig ondeugend (vrouwelijk) wezen met speciale krachten, daarmee verwijzend naar thema's als plezier, magie, gender en natuur.

(bron: Film/DVD | Regisseur John Cameron Mitchell uitgelicht Gilbert van Reekum 23-10-2007)

Vragen: 1 Wat is er zo spraakmakend aan zijn film *Shortbus*?

2 Wat is een Radical Faerie?

b Interview met John Cameron Mitchell

TIFF Exclusive Interview: John Cameron Mitchell Holds Back On Rabbit Hole

Even when I caught up with *Rabbit Hole* director John Cameron Mitchell (1963) a few days after his film's Toronto debut, it was clear that the low-key drama was emerging as one of the festival's big hits. Adapted from David Lindsay-Abaire's Pulitzer Prize-winning drama and starring top-of-their-game Nicole Kidman and Aaron Eckhart as grieving parents, *Rabbit Hole* isn't just a movie with Oscar written all over it, but a damn good one as well. Maybe the most fascinating thing about it is Mitchell himself, making a significant transition from his first two films *Hedwig and the Angry Inch* and *Shortbus* to this restrained, tender, sometimes surprisingly funny film.

Mitchell is the first to admit that *Rabbit Hole* isn't part of some master career plan-- he's a director for hire, jumping on to the project well after Nicole Kidman got the ball rolling as a producer-- but he also talked to me about his plans for the movie's style, working with Lindsay-Abaire to make sure the story worked cinematically, and also keeping that humor in check in the face of tragedy.

This is going to sound very naive, but you would think a project with this kind of talent and based on such a prestigious play would be coming from a major studio. Why isn't it?

It would have been a couple of years ago. It would have been \$10 million, with these stars, and they just don't make 'em anymore. They'll make it if it's a sweeter comedy. This you have to market as (?) carefully as an award thing. Because of the subject matter some people are going to be like, "Oh, I don't want to see that, it's about loss." And then you have to overcome. For example, *Precious*, if you knew the premise separate from the buzz about it...that's the first barrier. But when you have a great distributor saying, "no, this is a once-in-a-lifetime kind of experience, and if you see one drama this year let it be that." [Note: At the time I didn't know *Precious* backers Lionsgate would also be distributing *Rabbit Hole*, but this analogy now seems even more apt].

Luckily if there's enough muscle behind it you can overcome some of the things we might know as obstacles to get people to see your film. The distributors have just preferred to focus on the ones that are less challenging like that. Searchlight tends to do the sweet comedy thingy-- *Sunshine Cleaning*, *Little Miss Sunshine*, anything with "Sunshine" in the title. Focus has often mixed it up, like with *Brokeback Mountain*. But imagine if those had just been two straight guys. In our case, it became possible because of the recession to realize you had to

make something really cheap. Nicole had the property and was ready to go, it was very important to her. We made this for a good recession rate. And we didn't really want to be encumbered by a studio.

Because they might try to change the content?

Yeah, yeah. Even the small, good [studios], there's nickel and dimming, there's lazy notes. Bureaucracy happens at the smallest levels. I would much rather avoid a studio and just deal with producers and investors. Because you can do some research and find those investors who are cool and respectful. They let you make your film.

What kind of stuff were you particularly afraid a studio would make you change?

Another version of this film is huge banks of violins, crane shots, backlighting when she's sitting on the toilet-- everything would have been pushed. Like *The Blind Side* or something. "This is a drama!" And wall-to-wall music.

How did you develop the score? It's so deliberately low-key and sets the film apart.

We had a few composers. One we lost to his schedule, the second one wasn't quite working out-- this style was just a different style. So we looked again. I feel like we almost did three scores, and last time we had people do spec pieces. They kind of auditioned. And then one person became my favorite. I actually preferred someone else, but he wasn't that experienced, and the producers really had the final say. This wasn't really my film-- I'm for hire-- so I had to be careful about picking my battles. This guy Anton Sanko had the warmth of it. A lot of it was feeling very cold, the same kind of marimbas-- a lot of scores sound the same nowadays. This wasn't an out-of-left-field kind of score, but it's a lighter one. It buoys the scenes up rather than telling you what to feel.

What's the process of having the writer of the play, David Lindsay-Abaire, adapt his own screenplay? It seems like you'd be able to just stick to the script while shooting.

Though there is the danger of him falling in love with things that aren't necessary in the film. I would encourage him to let that thing go, and maybe it's better with no dialogue there-- he was open because I was not trying to push him aside. And then in editing you have your own writing process, because the editor is the co-writer. I told the producers when I told him I wanted to do this, I saw the camera as quite invisible. You don't have a lot of time when you're shooting on that schedule. I would do a lot of two [cameras] running at once, which is hard when you're facing each other. But that kept the performances fresh. Everything on set was in service of getting interference out of the actors' way. Promoting their safe space in order to create.

The movie is funnier than you think, and has a fairly optimistic ending. How did you develop that humorous side?

When I'm in that kind of situation, there's a time when you cry, and then you make a joke. It's the only way I can deal. You've got to, "What am I doing here in this funeral home that looks like my aunt's house? Why this furniture?" You start laughing. Death is funny too. If they're only down there [gestures low], there's never going to be a way to get out.

(Bron: Cinema Blend, Katey Rich, 2010-09-17, coverage from the 2010 Toronto International Film Festival)

Vragen: 1 Welke twee vragen vond je erg belangrijk voor het verstaan van de film? Waarom?
2 Welke vraag vond je overbodig? Waarom?

3 Welke vraag had volgens jou zeker moeten gesteld worden? Waarom?

B De scenarist-toneelschrijver David Lindsay-Abaire

a Interview met David Lindsay- Abaire

Playwright David Lindsay-Abaire, a Boston native, hasn't had particularly positive experiences with movies. A Pulitzer Prize winner (for *Rabbit Hole*), Lindsay-Abaire was the writer of record on a couple of films (the animated *Robots*, the less-animated *Inkheart*) – and the less said about either, the better, as far as he's concerned. So when Nicole Kidman and her producing partners came to him with the offer to make a film of *Rabbit Hole*, perhaps his most personal play, Lindsay-Abaire says, "I thought, I don't need to turn this thing I love deeply into something else. I don't need a bad version of it on film; I've got the play." Kidman, however, assured him that he would not only write the script but be part of the process of making it, along with director John Cameron Mitchell. The result is *Rabbit Hole*, one of 2010's most affecting and well-wrought films.

Lindsay-Abaire, 41, sat down to talk about it before speaking at a recent screening.

Q: Where did this play come from?

A: It came from a couple of places. When I was a student at Juilliard, my teacher Marsha Norma told us, "Write about the thing that frightens you the most." I was in my 20s and didn't know what scared me. Then I got married and had a son. And when he was 3, I heard about friends of friends who had children die suddenly. And I understood fear in a profound way. And Marsha's words came back to me. And that became the seed of the play.

Q: It seems like a departure from your earlier plays, like *Fuddy Meers* and *Kimberly Akimbo*.

A: All of my plays up until then had been absurdist and farcical. I wanted to try a more naturalistic play. But I was waiting for the right story.

Q: What was it like to deal with a story about a couple whose child has died?

A: My son was 4 when I was writing it and the child that dies in the play is 4. So I kept it a secret from my wife while I was writing it. It was so creepy – writing about the death of a 4-year-old. That part was difficult. I had to access scary emotions and feelings. It was very immediate.

Q: What had your experience been like writing movies before this one?

A: I thought, do I really want to write a screenplay in Hollywood? Well, I've got to pay the mortgage and movies pay really well. But the process was so different. The other scripts I wrote were studio movies. You start getting notes and the movie dissipates and loses its way. It quickly becomes not yours. The notes are not about the story, but about other things – many other things. So those were soul-crushing, which I guess is the typical experience. Those weren't so fun.

Q: What was it like, adapting your play to the screen?

A: It came fairly quickly. I took about three months to write it. It was figuring out how to do it, finding the visual equivalent, how to make the material more cinematic and visual. I asked myself, if there was no play, how would I tell it if I was starting over? A lot of it wound up in the screenplay; but a lot of it fell by the wayside. So much happens offstage and I thought: "Now I get to see all the places that were only in my head. There were all sorts of things I'd described. Now I can get the character out of the house and see her do things."

Q: Did you have any qualms about John Cameron Mitchell as director? His work up until this doesn't seem to have much in common with the sensibility of your play.

but the guy with the sex movie?" But, at the heart of both of his other films is a story of people desperate to connect. People lost in an upside-down, chaotic world seeking clarity. So all three are about the same thing, but executed in different ways.

Q: What did Nicole Kidman say when you told her you didn't want to ruin your play with a bad movie?

A: They said, "We want you to be part of the process. Let's agree to make the same movie." And John Cameron Mitchell understood it implicitly. He said all the right things. You never know. You get on the set and people start making up lines. That didn't happen. They shot for 28 days so there wasn't a lot of time or energy to "develop" the script. There was no time to "improve" it or say, "Do we really need this?" What I see onscreen is pretty much what I imagined and that's a rare thing. It's never happened for me before

(Bron: Hollywood & Fine, Down the 'Rabbit Hole' with David Lindsay-Abaire, January 3, 2011)

Vragen:

1 Waarom wou David Lindsay-Abaire eerst niets weten van een verfilming?

2 Hoe kon Kidman hem toch overtuigen?

3 Waar haalde David Lindsay-Abaire de inspiratie voor zijn stuk?

4 Was het moeilijk om zijn eigen stuk te adapteren?

5 Wou David Lindsay-Abaire wel werken met een ‘porno’ regisseur als John Cameron Mitchell, die weinig affiniteit heeft met de sensibiliteit van het stuk?

b Author’s Note van David Lindsay- Abaire

In het nawoord bij het toneelstuk *Rabbit Hole* (Theatre Communications Group, New York, 2006) geeft David Lindsay- Abaire een aantal richtlijnen voor de opvoering van zijn stuk.

“ Ja, *Rabbit Hole* is een stuk over een zwaar getroffen familie, maar dat wil niet zeggen dat ze heel de dag verdwaasd, in tranen, ontroostbaar (.....) rondlopen. Het zou voor de toeschouwer een kwelling zijn om zo’n oninteressant stuk uit te zitten. De personages zijn integendeel over het algemeen onsentimentele, zelfs grappige mensen.(....) die zo goed en zo kwaad mogelijk proberen hun weg te vinden doorheen hun verdriet.

Daarom:

Maak het stuk niet droeviger dan nodig. Vermijd ten alle prijze sentimentaliteit..

Tranen: als de regie-aanwijzingen ze niet voorschrijven, geef dan niet toe aan de verleiding ze toch toe te voegen.

Lachen: ik hoop dat er voldoende grappige momenten in het stuk zitten. Die zijn belangrijk, vooral voor het publiek. Zonder lach wordt het stuk bijna ondraaglijk.

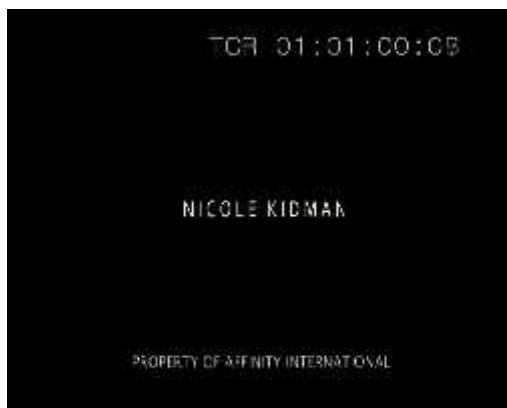
Alsjeblief, geen extra omhelzing, of handjes vasthouden..

Er kunnen en moeten momenten van hoop en echte verbondenheid zijn , maar ik wil absoluut nergens (zelfs niet op het einde) een moment waarop het publiek zucht en zegt:” Oh, het komt wel allemaal in orde.”Mijn stuk is geen ‘proper’ stuk; probeer dus zeker niet de harde kantjes te verzachten.”

Vragen:

1 Werden deze richtlijnen ook opgevolgd in de film? Pas je antwoord toe op de personages en de muziek.

2 Bekijk nu ook eens de vier eerste stills uit de begingeneriek. Wat valt op?

3 In het toneelstuk

A neemt Jason contact op met Howie en Becca door een brief te sturen waarin hij vraagt om af te spreken.

B heeft Becca's zus Izzy een vriendin die Howie en Gaby samen hand in hand gezien heeft. Izzy beschuldigt daarna Howie van ontrouw.

C vergelijkt Becca's moeder Nat haar familiedrama met dat van de Kennedys

D is de openingsscène een gesprek tussen Becca en zus Izzy over het incident in de bar

1 Een van die 4 voorbeelden komt ook in de film? Welk?

2 Waarom die drie verschillen tussen film en toneel?

C Acteurs

Nicole Kidman

Deze bekende actrice werd in 1967 geboren in Honolulu, Hawaï.

Tot haar vierde woonde ze in de VS, daarna verhuisde ze met haar ouders naar Australië.

Toen ze drie was, begon ze met balletles. Op veertienjarige leeftijd startte haar carrière met een rol in de kerstfilm *Bush Christmas*. Op de set van *Days of Thunder*, haar eerste

Amerikaanse film, begon ze een relatie met Tom Cruise. De twee trouwden in 1990. Het paar kreeg veel media-aandacht o.a. door hun banden met de omstreden Scientologykerk. Na haar

scheiding in 2001, had ze een relatie met de bekende zanger Lenny Kravitz. Haar huidige liefde is countryzanger Keith Urban met wie ze in 2006 trouwde.

Op haar uitgebreid filmpalmares staan o.a. *Dead Calm* (1989), *The Portrait of a Lady* (1996), *Eyes wide shut* (1999), *Moulin Rouge* (2001), *The Others* (2001), *The Hours* (2002) waarvoor ze een Oscar kreeg., *Dogville* (2003), *Birth* (2004), *Australia* (2008) and *Nine* (2009).

Ook op andere fronten is Kidman erg actief. Zo kreeg ze voor de reclame van het parfum Chanel No. 5 in 2003 een recordbedrag uitbetaald. De spot werd geregisseerd door Moulin Rouge-regisseur Baz Luhrmann en zou de duurste reclamespot ooit zijn. In 2004 werd het filmpje in bioscopen en op televisie vertoond.. Het gerucht wil dat Kidman per minuut 10 miljoen Australische dollar kreeg. Het filmpje duurt iets langer dan twee minuten.

Tevens bracht ze in 2001 samen met Robbie Williams een single uit: *Somethin' Stupid*. Deze single stond 11 weken in de Top 40 met een 9de plaats als hoogste notering. Geen wonder dat haar vermogen wordt geschat op bijna 100 miljoen euro. In 2006 was ze de best betaalde actrice ter wereld

Aaron Eckhart

Aaron Edward Eckhart werd geboren in Amerika (1968) maar bracht zijn tienerjaren door in Engeland en Australië. Nicole Kidman koos hem zelf voor de rol van haar echtgenoot in *Rabbit Hole*. Hij was al bekend door zijn rollen in o.a. *In the Company of Men* (1997), *Erin Brokovich* (2000), *The Wicker Man* (2006) en *The Dark Knight* (2008). Voor zijn rol in *Thank You for Smoking* werd hij in 2007 genomineerd voor een Golden Globe voor Beste Acteur.

Dianne Wiest

Dianne Wiest (1948) maakte haar debuut op het witte doek in 1980 in *It's My Turn*, nadat ze eerder al in de televisiefilms *Out of Our Father's House* (1978) en *Zalmen: or, The Madness of God* speelde. In 1985 werkte ze voor het eerst samen met Woody Allen, die haar regisseerde in *The Purple Rose of Cairo*. De samenwerking beviel hem zo goed, dat hij haar ook vroeg voor *Hannah and Her Sisters*, *Radio Days*, *September* en *Bullets Over Broadway*. Dit leverde haar onder meer twee Oscars op. In 1990 werd ze genomineerd voor haar bijrol in *Parenthood* van Ron Howard. Een van haar favoriete rollen is die van Peg Boggs, de

vriendelijke Avon Lady uit *Edward Scissorhands* (1990) in de regie van Tim Burton, met Johnny Depp in de titelrol.

Tammy Blanchard

Tammy Blanchard (1976) is een Amerikaanse actrice die in 2001 een Emmy Award won voor het spelen van de jonge versie van Judy Garland in de biografische televisiefilm *Life with Judy Garland: Me and My Shadows*. Voor Blanchard was het spelen van Garland tevens haar eerste filmrol, nadat ze van 1998 tot en met 2000 te zien was als Drew Jacobs in de soapserie *The Guiding Light*. Ze was verder nog te zien in films als *The Good Shepherd* en *Bella*.

Giancarlo Esposito

Esposito werd geboren in 1958 in Denemarken.. Zijn vader is Italiaans; zijn Afro-Amerikaanse moeder was een opera- en nachtclubzangeres die ooit nog samen met de beroemde Josephine Baker op de affiche stond. In de jaren '80 speelde Esposito kleine rollen in films als *Maximum Overdrive*, *King of New York* en *Trading Places*, en in TVshows als *Miami Vice* en *Spenser: For Hire*. Zijn doorbraak kwam in 1988 met *School Daze* van regisseur Spike Lee. Esposito en Lee zetten hun samenwerking verder in *Do the Right Thing*, *Mo' Better Blues*, en *Malcolm X*. Daarnaast speelde hij in tal van andere films – de bekendste zijn *Smoke*, *Reckless*, en *The Usual Suspects* - en was hij geregeld te zien in TVshows als *NYPD Blue*, *Law & Order*, *The Practice*, en *Fallen Angels: Fearless*

Miles Teller

Deze 23-jarige acteur zal dit jaar te zien zijn in drie nieuwe films *Rabbit Hole*, *Project X* en in de remake van *Footloose* met Dennis Quaid en Julianne Hough.

Sandra Oh

Sandra Oh (Nepean (Ontario), 1971) is een Canadese actrice van Koreaanse afkomst. Zij won in 2006 een Golden Globe voor haar rol als Dr. Cristina Yang in de televisieserie *Grey's Anatomy*. Daarnaast werden haar meer dan tien andere acteerprijzen toegekend, waaronder Genie Awards voor haar hoofdrol in de films *Double Happiness* en *Last Night*.

4 Personages a Hoofdrollen

Nicole Kidman als **Becca**, de moeder van de kleine Danny.

Filmmagie 2011

Karel Deburchgrave

Aaron Eckhart als **Howie**, de man van Becca

Miles Teller als **Jason**

b Bijrollen

Dianne Wiest als **Nat**, de moeder van Becca.

Tammy Blanchard als **Izzy**, Becca's zus.

Giancarlo Esposito als **Auggie**, Izzy's vriend.

Sandra Oh als Gaby

5 De filmaffiche

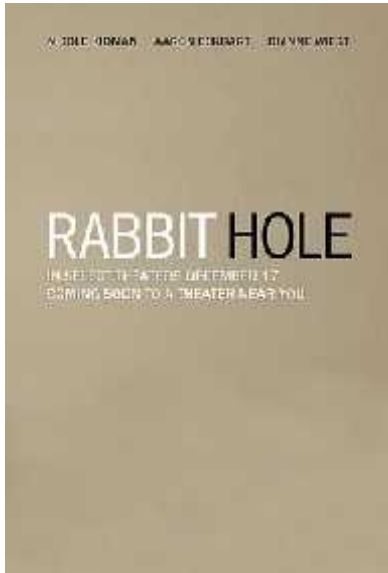
Een goede filmaffiche maken is niet zo eenvoudig: ze moet niet alleen mooi (esthetisch) maar ook informatief (namen) zijn.

A Wat vertelt de affiche over de film?

B Vergelijk die affiche met 3 andere. Welke vind je het best? Waarom?

a

b

c

C Bekijk op <http://www.movieposterdb.com/movie/0935075/Rabbit-Hole.html> nog andere affiches en maak een lijst van de 5 beste. Leg uit waarom je ze zo rangschikt.

D Welke affiches zou David Lindsay- Abaire zeker niet kiezen als je aandachtig zijn author's note leest in 3Bb?

6 Verhaallijn en titel

Het leven van een gelukkig echtpaar wordt verwoest als hun 4-jarig zoontje na een tragisch verkeersongeval sterft. Compleet gebroken en verscheurd door verdriet gaat het echtpaar op zoek naar verlossing om hun levensgeluk te hervinden. Zoals de tagline van de film luidt: 'The only way out is through.'

Vraag:

Je krijgt vier verklaringen van de titel *Rabbit Hole*. Een ervan is zeker onjuist. Welke?

In de film *Rabbit Hole* verwijst 'rabbit hole' naar

A de titel van het stripverhaal waaraan Jason de ganse film door werkt.

B de Engelse uitdrukking "down the rabbit hole", een metafoor voor "reis naar het onbekende" zoals Alice ze maakt in *Alice's Adventures in Wonderland*.

C een gang die leidt naar een ondergronds verblijf van konijnen

D een 'slang' omschrijving voor een psychedelische ervaring o.m. na het gebruiken van drugs.

7 Dialogen

6.1 a Match de 5 volgende uitspraken met de juiste beelden.

Uitspraken:

A He's God after all. Why didn't he just make another angel

B You're not a kid anymore.

C You have to stop erasing him.

D It changes though. At some point it becomes bearable.

E Things aren't nice anymore.

Beelden

1

2

3

4

5

1	2	3	4	5

6.1 b Wie zegt wat tegen wie?

- A He's God after all. Why didn't he just make another angel
- B You're not a kid anymore.
- C You have to stop erasing him.
- D It changes though. At some point it becomes bearable.
- E Things aren't nice anymore.

c Kies de twee beste uitspraken uit vraag a en leg uit waarom je die zo goed vindt.

6.2 Het toneelstuk *Rabbit Hole* van David Lindsay- Abaire heeft niet voor niets de Pulitzer Price gewonnen; er staan heel veel goede dialogen in. Een voorbeeld.

[voice-over] And then what?

[voice-over] I don't know... Something though.

Vragen:

1 Wie zegt dit tegen wie, wanneer? Wat is er zo goed aan?

2 Herinner je je er nog andere?

8 Kijkvaardigheid (Visual Literacy)

8.1 Zet de volgende stills in de juiste volgorde zoals ze in de film voorkomen.

A

B

C

D

E

1	2	3	4	5

8.2 a Geef commentaar bij de volgende stills. Kijk vooral naar de details en leg uit waarom ze zo belangrijk zijn. Ze zijn allemaal erg symbolisch geladen.

A

B

C

Filmmagie 2011

Karel Deburchgrave

D

E

F

G

8.2 b Planting

Het procédé van OPZETTEN (planting) en INLOSSEN (pay off) creëert een interne logica in de film. Men gebruikt enkel die elementen die reeds in het begin van het verhaal werden geïntroduceerd of voorbereid.

Het procédé bestaat uit drie fasen: opzetten – ontwikkelen – inlossen (zaad planten – water geven – oogsten). De ‘plant’ wordt zo onopvallend mogelijk in de intrige binnengesmokkeld en daarna minstens twee keer, gewoonlijk drie keer herhaald.

Voorbeeld: still hierboven: 7.2a G: we weten nog niet wie dit maakt maar in de pay off stills 12 i stills D en vooral C zie je dat het Jason is.

Vraag:

Geef vier andere voorbeelden van het procédé van OPZETTEN (planting) en INLOSSEN (pay off). Gebruik de stills in het dossier als voorbeeld

8.3 Hoe worden de verschillende thema’s van de film gevisualiseerd in de volgende reeksen stills?

A

Filmmagie 2011

Karel Deburchgrave

B

C

D

8.5 Ook in een eenvoudig overgangshot krijg je iets extra. Wat?

8.6 Welke shots horen bij mekaar? Leg uit.

1

2

3

Filmmagie 2011

Karel Deburchgrave

4

5

A

B

C

D

E

1	2	3	4	5

8.8 Verklaar de POV (Point of View = het gezichtspunt) in de twee volgende stills.

8.9 Welke rol speelt Debbie, de vrouw van Howie's vriend, nog in de film?

8.10 Analyseer deze sequentie. Zet de stills in de juiste volgorde.

A

B

C

D

E

F

G

H

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

9 Thematiek

Rouwverwerking

Rouwverwerking is de manier waarop iemand na een ingrijpende verdrietige ervaring tot rust probeert te komen. Dit proces kan optreden bij het verlies van een baan, een geliefde, een woning, ouders of kinderen of een wedstrijd. De psychologische effecten zijn het sterkst bij het overlijden van een geliefd persoon of als iemand te horen krijgt ongeneeslijk ziek te zijn, of blijvend gehandicapt. De psychiater Elisabeth Kübler-Ross heeft vijf fasen omschreven die de meeste mensen geheel of gedeeltelijk doorlopen om na een traumatische ervaring weer tot rust te komen. Deze fasen zijn niet voor iedereen even intensief en ook verschilt de volgorde vaak. Iedereen verwerkt rouw op zijn eigen manier.

De fasen volgens Elisabeth Kübler-Ross

1. Ontkenning

Ontkenning is een algemeen afweermecanisme. In deze fase beschermt de persoon zich door de waarheid geheel af te wijzen. Dit gedrag geeft iemand de gelegenheid om de waarheid gedoseerd tot zich te laten komen. Aan het einde van deze fase gaat de persoon op zoek naar de feiten, de waarheid, de schuldige.

2. Protest (of boosheid)

De persoon protesteert tegen de verdrietige ervaring en voelt hierbij veel woede. Men kan gaan huilen en schreeuwen. Ook kan de woede op God worden gericht, door veel te

vloeken bijvoorbeeld. Vaak richt de woede zich ook (ten onrechte) tegen de brenger van het nieuws, degene die of het communicatiemiddel dat het slechte nieuws heeft gebracht, zoals de telefoon, de tv, de scheidsrechter, de portier, de politieagent, de rechter, de (ex), de arts, enzovoort. Hierbij komen gedachten naar boven als: "Waarom ik?", "waarom nu", "zoveel", "dit is oneerlijk". Ook gedachten van wraak.

Soms probeert men de schuld bij iemand anders te leggen: medewerkers of adviseurs, teamgenoten, (bij een verloren wedstrijd), collega's (bij ontslag), of ingehuurde professionals zoals trainers, voogden, fysiotherapeuten, verpleegkundigen, artsen, advocaten, maar ook familie. Het is een gezond psychologisch verdedigingsmiddel om de schuld buiten zichzelf te zoeken. Door zich druk te maken over de schuldvraag ontwijkt men ook het gevoel van verlies en verdriet. Deze fase is voor de onschuldigen soms moeilijk te begrijpen; soms laten ze zich ook de schuld in de schoenen schuiven en gaan ze zich ten onrechte schuldig voelen. Soms wordt er slachtofferhulp geboden.

3. Onderhandelen en vechten

Als de verliezer merkt dat protesteren en boosheid niet helpen kan men proberen het verlies te verwerken door zich doelen te stellen of door iets te beloven. Dit kan vele vormen aannemen, bijvoorbeeld de eigen dood uitstellen tot een kleinkind is geboren. Een marathon gaan lopen, of een motorfiets kopen. Ook kan men naar de rechter stappen bij een echtscheiding of ontslag.. Of men kan het recht in eigen hand nemen en een tegenaanval organiseren. Een (ex)geliefde kan men stalken.

4. Depressie

Als het verdriet niet langer te ontkennen is en protesten, onderhandelingen, tegenaanvallen, niet geholpen hebben, treedt vaak depressie op. De persoon voelt zich machteloos en sluit zich vaak af voor contact of gedraagt zich teruggetrokken. Hij sluit zich ook af voor communicatie, bijvoorbeeld door weg te lopen, de telefoon dicht te gooien, zich ziek te melden, in een donker hoekje te gaan zitten en/of drugs te nemen zoals alcohol, pijnstillers, kalmeringsmiddelen en slaapmiddelen.

5. Aanvaarding

Na verloop van tijd ziet de persoon in dat de waarheid niet te bestrijden is en accepteert hij het verdriet. Iemand met een terminale ziekte kan in deze fase bijvoorbeeld met een zekere rust afscheid nemen en iemand die een geliefde heeft verloren kan weer proberen nieuwe contacten te leggen en plannen te maken voor een leven zonder de geliefde. Iemand die ontslagen is kan weer een CV op internet zetten en iemand die een wedstrijd verloren heeft kan weer met de training beginnen. Sporters kunnen bijvoorbeeld een andere sport kiezen. Mensen die verhuisd zijn kunnen hun nieuwe omgeving gaan verkennen. Mensen die een been hebben verloren kunnen een rolstoel gaan kopen. (Bron: Wikipedia)

Vragen:

- 1 Ga eens na of en hoe je deze fasen terugvindt bij
de moeder van de kleine Danny, Becca (Nicole Kidman)
de vader van de kleine Danny, Howie (Aaron Eckhart)
Jason (Miles Teller), die het ongeluk veroorzaakt heeft
Nat (Dianne Wiest), de moeder van Becca.
Wat zijn je conclusies?

- 2 *Orpheus en Eurydice* is een van de bekendste mythische liefdesgeschiedenissen uit de wereldliteratuur, zowel door Ovidius als door Vergilius verteld. De verrukkelijke zanger Orpheus werd door het ganse land geprezen. Als hij zijn gezang liet horen, kon niemand de goddelijke macht ervan weerstaan.. Grenzeloos leek zijn geluk, toen hij de nimf Eurydice tot

zijn vrouw nam. Maar het geluk van Orpheus zou niet lang duren. Toen de bekoorlijke nimf door een adder gebeten werd veroorzaakte deze nietige wond haar dood. Een leven zonder Eurydice kon Orpheus zich niet voorstellen. Hij zou een plan ondernemen, zoals voor hem nog geen mens bedacht had. Hij zou in de onderwereld neerdalen en de heerser over de schimmen smeken zijn echtgenote aan hem terug te geven. Bij de poort die naar de onderwereld leidde, daalde hij af. En toen gebeurde er iets dat nog nooit was gebeurd: de wezenloze schimmen luisterden naar de liefelijke klanken en weenden. Orpheus mocht Eurydice meenemen op één voorwaarde: hij mocht niet naar zijn geliefde omkijken, voor ze het zonlicht hadden bereikt.

Toen het eind in zicht leek, kon Orpheus de verleiding niet weerstaan. Hij keerde zich om en zag hoe zijn geliefde naar beneden werd getrokken om diep onder de grond als schim te verblijven, maar nu voor eeuwig.

De mythe van Orpheus en Euridice inspireerde tal van artiesten, vooral in de muziek, omdat Orpheus zowat het prototype is van de (ideale) zanger. Maar ook in de literatuur, toneelkunst, film en schilderkunst werden velen door de mythe geïnspireerd, onder meer Jean Cocteau met zijn toneelstuk *L'Orphée*, later verfilmd. Marcel Camus verfilmdde in 1959 de Braziliaanse versie *Orfeo Negro*.

Hoe wordt de mythe vermeld in de film *Rabbit Hole*?

3 Reageren mannen en vrouwen verschillend op rouwverwerking? Leg uit.

4 Hoe staan Becca en zus Izzy tegenover elkaar? Leg uit

5 Hoe staat de buitenwereld tegenover rouwverwerking? Leg uit

6 Brengt godsdienst hulp voor Becca of ziet ze meer in een parallel universum? Leg uit.

10 Muziek

Rabbit Hole Original Motion Picture Soundtrack

Music by Anton Sanko

1. Cleaning
2. World Lines
3. Opening Titles
4. The Accident
5. Drawing
6. Toys
7. Tire Swing
8. Sotheby's
9. Open House
10. Walk In The Park
11. Walking The Dog
12. The Cookout
13. Driving Home
14. Goodwill
15. An Uncomfortable Silence

Vragen: 1 Surf naar <http://soundtrack-movie.com/rabbit-hole/> en luister naar de 15 songs.

2 Wat is je favoriete song op de soundtrack? Waarom?

3 Welke song vind je het minst geslaagd? Waarom?

4 Heb je een suggestie om die minder geslaagde song te vervangen? Door welke song?

11 Pers Kritieken / Recensies

Lees vijf recensies uit Knack, Humo, Filmmagie en de sites Digg (<http://www.digg.be/home.php>) en Kutsite (<http://www.kutsite.com/>)

Welke filmkritiek sluit het meest aan bij jouw mening? Is die filmkritiek positief of negatief voor de film?

Groepswerk:

Wanneer je een positieve en een negatieve kritiek gekozen heb dan

1 onderstreep je in blauw drie argumenten waarmee je volledig akkoord gaat en leg je uit aan je partner waarom.

2 onderstreep je in rood twee argumenten waarmee je totaal niet akkoord gaat en leg je uit aan je partner waarom .

3 onderstreep je in groen een argument dat volgens de auteur gebaseerd is op historische bewijzen.

4 onderstreep je in geel de kern van het artikel en leg je uit aan je partner waarom je die passage koos.

5 onderstreep je in oranje een argument of een idee dat alleen in dat artikel voorkomt en niet in de zes andere .

12 Opdrachten

- a.** Vat de film in jouw woorden samen.
- b.** Herken je gebeurtenissen uit je eigen leven?
- c.** In welk personage herken je jezelf het meest: in Becca of in Howie?
- d.** Welke scène is je het meest bijgebleven en waarom?
- e.** Waarom heeft de film je kunnen boeien / waarom niet?
- f.** Groepswerk
  - i. Hoe zou jij reageren als je te horen kreeg dat het kindje van je burens overleden?
  - ii. Zou jij de moed kunnen opbrengen om hen direct te contacteren?
  - iii. De volgende site is erg emotioneel. Bekijk ze in groep en reageer spontaan op wat je leest.

Maak een lijst op van de 5 beste gedachten-gedichten. Vergelijk je lijst met die van de anderen.

http://www.gedachten-gedichten.nl/overlijden_kind_2.htm
  - iv. Bekijk het gedicht op <http://www.gedichtenhuisje.net/Bart/>. Zou je met de klas een gelijkaardig gedicht kunnen schrijven?
- g.** Geef je eigen persoonlijke commentaar bij de volgende uitspraken over de film

1 John Cameron Mitchell verlaat de niche van de gay cinema en wordt mainstream. (KDB)

2 I've always believed Nicole Kidman to be talented. She seems to be two people: the glamorous star of "Moulin Rouge" and "Nine," and the risky, daring actress in "Birth," "The Hours" and "Eyes Wide Shut." Celebrity has clouded her image; if she were less glamorous, she would be more praised. Age will only be an asset to her. (Roger Ebert, December 22, 2010)

3 The movie is not about Danny's death. With the one exception, the narrative is flashback-free, remaining in the present and advancing linearly. Rabbit Hole is about how the enormity of the loss of a child short-circuits everything, reducing life's colors to grays and the experience of living to a chore. The movie is not patronizing and, more importantly, it is not manipulative. The honesty is stark and will make Rabbit Hole challenging for some and sobering for others. It tells its story with respect and openness and offers a catharsis at the end. That may not always happen in real life but, in a movie where we have come to empathize with the characters, it's the right approach. (James Berardinelli December 22, 2010)

4 It's something that's been seen and done hundreds of times. And it's clear that neither Mitchell as the director, nor David Lindsay-Abaire (who wrote the play, and the film's screenplay) aren't attempting to say anything new about the process of death or grieving. (Blake Griffin, December 27th, 2010)

5 If you hear Nicole Kidman, dead child and Oscar buzz, you probably expect a film full of big dramatic fireworks. But Rabbit Hole is more of a lovely and delicate light show, tightly constructed and deliberately restrained. Those subverted expectations emerge as the film's greatest strength but also its biggest obstacle. On stage, the material's emotional punch was heightened by the intimacy of the presentation. On film, Lindsay-Abaire retains his winning off-kilter humor while ably opening up the action (and including new characters, like the role for Oh). That grounds Becca and Howie in a believable world, but also sacrifices a degree of immediacy and tension. (Geoff Berkshire, December 15, 2010)

h. Becommentarieer het volgende artikel uit Knack Weekend van Jan Haeveerans (25 november 2009)

Bedenkingen bij de dood van een kind

Younes is dood. Een drama waarbij alleen maar de grootst mogelijke discretie past. Van media én publiek. Afgelopen zaterdag is Younes begraven. Een kleuter die doodgaat, die dagen- en nachtenlang in het water drijft, het zijn dingen die je koud aan het hart gaan. Een mens mag niet te lang stilstaan bij de ontredde van zo'n ventje in zijn laatste levensmomenten, bij de manier waarop hij aan zijn einde is gekomen, hoe zijn lichaampje in het modderige rivierwater gegooid is. Een hartje dat nog vele decennia lang had moeten kloppen, begeeft het. Een jongetje sterft op een leeftijd waaraan wij zelfs nog nauwelijks herinneringen hebben. Letterlijk alles moest voor hem nog gebeuren. Zijn leeftijdgenootjes zullen groeien en bloeien, puberen en botsen, trouwen en uitzwermen, druk doen en oud worden. Younes niet.

Het is iets wat me de afgelopen dagen niet losgelaten heeft. Het is een boutade maar zo waar, zoals vaak: als je zelf kinderen hebt, komt het leed dat kinderen wordt aangedaan dubbel zo hard binnen. Terwijl wij onze kleintjes koesterden, aankleedden, naar school brachten, voedden, wasten, knuffelden, onderstopten, ... was er een kereltje dat niet thuiskwam, verloren was, nergens te vinden. En al die tijd lag hij dood in het water, terwijl het leven rond hem voortrasde, stilviel 's nachts, en weer aantrok bij het eerste ochtendlicht.

Een nachtmerrie. Zelfs erger. Waar in dit geval dan nog een heel land op staat te kijken. Het roept herinneringen op aan An en Eefje. Hoe hun ouders het meest onmenselijke verdriet moesten verwerken voor het oog van de camera's. Boterhammen kauwend boven zijn krant verkondigde een vroegere collega ooit dat hij "die vader Lambrecks toch maar een zwakkeling vond". Omdat zijn gezicht jaren na de dood van zijn dochter nog sporen van diepe rouw vertoonde. Omdat hij nog steeds moeilijk uit zijn woorden kwam als hij sprak over het gebeurde. En Paul Marchal werkte talloze mensen op de zenuwen omdat hij keer op keer in de media zijn machteloze woede uitschreeuwde, en actie na actie op touw zette om de dood van zijn dochter toch enigszins een soort van zin te geven. Hij moest maar eens ophouden ons scherm te teisteren, vonden velen. Onze oordelen waren ongenadig, voor mensen die door een absolute hel moesten gaan.

In deze periode vier jaar geleden bezocht ik met mijn zwangere vrouw op een waterkoude,

mistige dag het impressionante kerkhof van Venetië. Het ligt op een soort van dodeneiland buiten de stad, en terwijl mijn vrouw op een bankje op de laatste vaporetto terug naar de wereld der levenden zat te wachten, maakte ik nog een rondje tussen de graven. Het kerkhof was bijna verlaten, op een koppel veertigers na, die in de avondschemering een zerk schoonmaakten en van verse bloemen en een windkaars voorzagen. Een vertrouwd gezicht op begraafplaatsen. In het voorbijgaan wierp ik even een blik op hun stilzwijgende, zorgzame activiteit, en besepte pas enkele meters verder dat er tussen de twee jaartallen op de steen niet eens tien jaar lag. Geschrokken maakte ik me uit de voeten, het voelde alsof ik schaamteloos een intiem moment had verstoord met mijn nieuwsgierige blikken, als een indringer in de huiselijke kring.

Misschien moeten wij, als media én als publiek, ons ook maar wat vaker uit de voeten maken, meer discretie in acht nemen bij zo'n groot verdriet. Voor Younes kunnen we niets meer doen, voor zijn nabestaanden wel.

- i. Bekijk de officiële trailer van *Rabbit Hole* op YouTube :<http://www.youtube.com/watch?v=K9iJH2P96dM> Rabbit Hole - Official Trailer

Slechts één van de volgende 5 stills uit de film komt in de trailer. Welke?

A

B

C

D

E

Slechts één van de volgende 5 uitspraken uit de film komt niet in de trailer. Welke?

- 1 God needed another angel
- 2 I forget that he's not here sometimes
- 3 You're trying to seduce me
- 4 Does it ever go away?
- 5 Somewhere out there I'm having a good time.

13 Nuttige weetjes

a Enkele films over de dood van een kind

Don't Look Now(1973)
 Bröderna Lejonhjärta (1977)
 Ordinary People (1980)
 Agnes of God(1985)
 Evil Angels (1988)
 Peter's Friends (1992)
 Eye for an Eye (1996)
 The Sweet Hereafter (1997);
 The Deep End of the Ocean (1999)
 In The Bedroom (2001)
 Monster's Ball (2001)
 La stanza del figlio (2001)
 In America (2002)
 Minority Report (2002)
 Mystic River (2003)
 Godsend (2004)
 Babel (2006)
 In the Valley of Elah (2007)
 Reservation Road (2007)
 Max Payne (2008)
 Un conte de Noël (2008)
 The Lovely Bones (2009)
 Creation (2009)
 Antichrist (2009)
 Welcome to the Rileys (2010)

b Enkele sites over de dood (van een kind)

1 http://www.overdedood.nl/index_bestanden/sites.htm

2 <http://timelesscollection.skynetblogs.be/archive/2009/04/16/een-prent-uit-de-zeventiende-eeuw-de-dood-die-een-kind-draag.html>

3 <http://www.afscheidvanhetleven.be/informatie.htm>

4 <http://www.artsennet.nl/Richtlijnen/Richtlijn/Begeleiding-gezin-bij-overlijden-kind.htm>

5

http://www.bbc.co.uk/health/emotional_health/bereavement/bereavement_childdies.shtml#shs

c Pulitzer Prizes in Drama

1918 Why Marry?, Jesse Lynch Williams
 1920 Beyond the Horizon, Eugene O'Neill
 1921 Miss Lulu Bett, Zona Gale

- 1922 Anna Christie, Eugene O'Neill
 1923 Icebound, Owen Davis
 1924 Hell-Bent Fer Heaven, Hatcher Hughes
 1925 They Knew What They Wanted, Sidney Howard
 1926 Craig's Wife, George Kelly
 1927 In Abraham's Bosom, Paul Green
 1928 Strange Interlude, Eugene O'Neill
 1929 Street Scene, Elmer L. Rice
 1930 The Green Pastures, Marc Connelly
 1931 Alison's House, Susan Glaspell
 1932 Of Thee I Sing, George S. Kaufman, Morrie Ryskind, and Ira Gershwin
 1933 Both Your Houses, Maxwell Anderson
 1934 Men in White, Sidney Kingsley
 1935 The Old Maid, Zöe Akins
 1936 Idiot's Delight, Robert E. Sherwood
 1937 You Can't Take It With You, Moss Hart and George S. Kaufman
 1938 Our Town, Thornton Wilder
 1939 Abe Lincoln in Illinois, Robert E. Sherwood
 1940 The Time of Your Life, William Saroyan
 1941 There Shall Be No Night, Robert E. Sherwood
 1943 The Skin of Our Teeth, Thornton Wilder
 1945 Harvey, Mary Chase
 1946 State of the Union, Russel Crouse and Howard Lindsay
 1948 A Streetcar Named Desire, Tennessee Williams
 1949 Death of a Salesman, Arthur Miller
 1950 South Pacific, Richard Rodgers, Oscar Hammerstein II, and Joshua Logan
 1952 The Shrike, Joseph Kramm
 1953 Picnic, William Inge
 1954 The Teahouse of the August Moon, John Patrick
 1955 Cat on a Hot Tin Roof, Tennessee Williams
 1956 The Diary of Anne Frank, Frances Goodrich and Albert Hackett
 1957 Long Day's Journey Into Night, Eugene O'Neill
 1958 Look Homeward, Angel, Ketti Frings
 1959 J. B. Archibald MacLeish
 1960 Fiorello! George Abbott, Jerome Weidman, Jerry Bock, and Sheldon Harnick
 1961 All the Way Home, Tad Mosel
 1962 How to Succeed in Business Without Really Trying, Frank Loesser and Abe Burrows
 1965 The Subject Was Roses, Frank D. Gilroy
 1967 A Delicate Balance, Edward Albee
 1969 The Great White Hope, Howard Sackler
 1970 No Place to Be Somebody, Charles Gordone
 1971 The Effect of Gamma Rays on Man-in-the-Moon Marigolds, Paul Zindel
 1973 That Championship Season, Jason Miller
 1975 Seascape, Edward Albee
 1976 A Chorus Line, Conceived by Michael Bennett
 1977 The Shadow Box, Michael Cristofer
 1978 The Gin Game, Donald L. Coburn
 1979 Buried Child, Sam Shepard
 1980 Talley's Folly, Lanford Wilson
 1981 Crimes of the Heart, Beth Henley

1982 A Soldier's Play, Charles Fuller
1983 'Night, Mother, Marsha Norman
1984 Glengarry Glen Ross, David Mamet
1985 Sunday in the Park with George, Stephen Sondheim and James Lapine
1987 Fences, August Wilson
1988 Driving Miss Daisy, Alfred Uhry
1989 The Heidi Chronicles, Wendy Wasserstein
1990 The Piano Lesson, August Wilson
1991 Lost in Yonkers, Neil Simon
1992 The Kentucky Cycle, Robert Schenkkan
1993 Angels in America: Millennium Approaches, Tony Kushner
1994 Three Tall Women, Edward Albee
1995 The Young Man from Atlanta, Horton Foote
1996 Rent, Jonathan Larson
1998 How I Learned to Drive, Paula Vogel
1999 Wit, Margaret Edson
2000 Dinner with Friends, Donald Margulies
2001 Proof, David Auburn
2002 Topdog/Underdog, Suzan-Lori Parks
2003 Anna in the Tropics, Nilo Cruz
2004 I Am My Own Wife, Doug Wright
2005 Doubt, a parable, John Patrick Shanley
2007 Rabbit Hole, David Lindsay-Abaire
2008 August: Osage County, Tracy Letts
2009 Ruined by Lynn Nottage
2010 Next to Normal, music by Tom Kitt, book and lyrics by Brian Yorkey

Karel Deburchgrave
Magda Hermans